

судовим експертом, так і тих, які залишаються невиявленими під час дослідження). Дану генеральну сукупність можна охарактеризувати медіаною. При використанні оцінювачем випадкової вибірки із 5 (п'яти) об'єктів порівняння, завжди буде існувати 93% ймовірність того, що медіана для всієї генеральної сукупності буде знаходитися в ціновому інтервалі між найменшим та найбільшим із вибраних значень продажу (пропонування) об'єктів порівняння. При використанні, наприклад, лише 3-х об'єктів порівняння – така ймовірність складатиме лише 75%, для 2-х – 50%.

Отже, точність результату оцінки найбільш залежна від ринкових даних при розрахунках на основі порівняльного підходу. Для правильної оцінки необхідний великий обсяг інформації і логічний аналіз скоригованих даних. Отримані результати напряму залежать від активності та стабільності ринку.

Список використаних джерел

1. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 року № 1440 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF> (дата звернення 21.10.2019).

2. Національний стандарт №2. Оцінка нерухомого майна. – Затв. постановою Кабінету Міністрів України 28.10.2004 №1442 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1442-2004-%D0%BF> (дата звернення 21.10.2019)

3. Асаул А. М. Економіка нерухомості [монографія] / А. М. Асаул, І. А. Брижаль, В. Я. Чевганова. – Київ: Лібра. – 2004. – 304 с.

Котляренко Лідія Теодорівна,
професор кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз,
Національної академії внутрішніх
справ, доктор біологічних наук,
професор

НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНЕТИЧНОЇ (ГЕНОМНОЇ) ІДЕНТИФІКАЦІЇ

На сьогодні є загальновизнаним, що молекулярно-генетичний аналіз (далі ДНК-аналіз) є найбільш доказовим методом дослідження біологічних слідів людини, фрагментів тіла чи його рештків як при виконанні молекулярно-генетичних, так і судово-медичних експертиз. З цієї причини методичні підходи, спрямовані на вирішення завдань в галузі судової молекулярно-генетичної експертизи є одними з актуальних завдань сучасної

судової науки. Їх удосконалення та підвищення ефективності має значний інтерес для судових і слідчих органів.

Однак, попри високу ефективність використання потенціалу ДНК-ідентифікації, доведена багаторічним позитивним вітчизняним і міжнародним (США, Канада, Великобританія, Японія, Сінгапур тощо) досвідом, в Україні дотепер не приділено належної уваги її законодавчому забезпеченню. Так, аналізуючи характеристики, закріплені у Законі України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» [1], вказані лише три види біометричних даних (відцифровані: 1) підпис особи; 2) образ обличчя особи; 3) відбитки пальців рук) як ідентифікуючих ознак особи, що вказує на законодавче обмеження їх переліку, неповна відповідність реаліям часу й залишення поза його межами таких біометричних даних, як генетичні ознаки людини, досяжні для пізнання завдяки сучасним засобам і технологіям дослідження.

В Україні ще у 2000 році було прийнято рішення про формування в ДНДЕКЦ МВС України (далі ДНДЕКЦ) криміналістичного банку даних результатів ДНК-аналізу, спочатку лише за нерозкритими злочинами на статевому ґрунті (вбивства із зґвалтуванням), на сьогодні ж в ДНДЕКЦ функціонує банк даних результатів ДНК-аналізу біоматеріалу, вилученого з місць нерозкритих злочинів, зразків підозрюваних/обвинувачених, а також біологічних зразків невстановлених тіл загиблих, безвісти зниклих осіб та їх родичів з метою подальшої перевірки в автоматичному режимі та ідентифікації особи. Організаційні засади функціонування автоматизованого обліку генетичних ознак людини визначаються наказом МВС України від 30.09.2009 р. № 390 «Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС» [2] та «Інструкцією про порядок формування та використання автоматизованого обліку генетичних ознак людини» затвердженою наказом ДНДЕКЦ МВС України від 19.09.2013 р. № 19/50-227н [3].

Проте сучасний стан справ у цій царині свідчить про відсутність випереджальної стратегії держави щодо створення умов для своєчасної ідентифікації не лише біоматеріалу, вилученого з місць нерозкритих злочинів, зразків підозрюваних/обвинувачених чи біологічних зразків невстановлених тіл загиблих, безвісти зниклих осіб, але й також зразків військовослужбовців (військовозобов'язаних), призовників, поліцейських, добровольців, пересічних громадян та ін. Саме створення державного повноцінного банку даних генетичних ознак людини сприятиме оперативному вирішенню суспільно важливих завдань сучасними засобами як криміналістики, так і цивільного життя.

Тому варто визнати актуальною законодавчу ініціативу у вигляді проекту Закону України «Про державну реєстрацію геномної інформації людини» (далі проект закону), який розроблений Експертною службою

МВС України і найближчим часом буде внесений на розгляд до Верховної Ради [4]. Розглянемо окремі аспекти цього законопроекту.

Проектом закону передбачається створення системи державної реєстрації геномної інформації людини та створення відповідної автоматизованої інформаційно-пошукової системи (далі АПС), куди буде вноситись геномна інформація стосовно осіб, які підозрюються, обвинувачуються, відбувають покарання або мають незняту чи непогашену судимість за вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів, а також усіх категорій злочинів проти статевої свободи і статевої недоторканості особи. Крім того, у базі накопичуватиметься неідентифікована геномна інформація біологічних матеріалів з місць нерозкритих злочинів та невпізнаних трупів людей.

Також в обов'язковому порядку відбиратиметься біологічний матеріал у громадян, професійна діяльність яких пов'язана з ризиком для життя (військовослужбовці, працівники правоохоронних органів, члени екіпажів повітряних суден, рятувальники). У цьому аспекті хочеться навести приклад прогресивного досвіду іншої зарубіжної держави, стратегічного союзника України – США. Йдеться про створення в Збройних Силах США Сховища зразків біологічного матеріалу для ідентифікації останків (Armed Forces Repository of Specimen Samples for the Identification of Remains), де зберігаються зразки ДНК усіх, хто: а) вступає на військову службу; б) призивався в минулому; в) служить за контрактом; г) перебуває в резерві; а також функціонування Лабораторії з ідентифікації ДНК (The Armed Forces DNA Identification Laboratory), завдання якої полягає у встановленні відповідності зразків ДНК військовослужбовця, який загинув (помер), з тими зразками, що містяться в Сховищі зразків біологічного матеріалу для ідентифікації останків.

Представленим законопроектом «Про державну реєстрацію геномної інформації людини» вперше у нашій країні передбачається добровільна державна реєстрація геномної інформації громадян України, а також іноземців та осіб без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах, яка проводитиметься на підставі їх письмової заяви. Така реєстрація здійснюватиметься на платній основі. Подібна інформація на підставі тих же ж заяв може і вилучатись з АПС.

Увесь біологічний матеріал, що містить геномну інформацію, залежно від категорії осіб, зберігатиметься в адміністратора АПС, у матеріалах кримінальних проваджень, в особових справах. Термін зберігання складатиме 75 років, якщо інше не буде передбачене законом.

Таким чином, на основі унікальності та індивідуальності ДНК кожної особи, що дозволяє її ідентифікувати чи визначати родинну спорідненість, а також з урахуванням проведеного дослідження щодо проекту закону можна зробити висновок, що актуальність законодавчих новацій такого спрямування є безсумнівною та нагальною, адже нині чинне законодавство не передбачає створення бази генетичних даних осіб, які призиваються на

військову службу, військовослужбовці, працівники правоохоронних органів, члени екіпажів повітряних суден, рятувальники та ін. Тому ідентифікація біологічного матеріалу в сучасних умовах повинна здійснюватися інноваційно та комплексно, а саме шляхом прийняття Закону України «Про державну реєстрацію геномної інформації людини», який би визначав цілі, принципи і види такої реєстрації, встановлював основні вимоги до її проведення, закріплював поняття й статус генетичних даних людини, умови та порядок їх отримання, зберігання й використання, а також визначав категорії осіб, які підлягають обов'язковій та добровільній геномній реєстрації. Створення державної автоматизованої інформаційно-пошукової системи сприятиме ефективному позитивному вирішенню кожного кримінального провадження по боротьбі зі злочинністю як на побутовому, так і на загальнодержавному рівні, а також дозволить удосконалити міжнародне поліцейське співробітництво . щодо обміну ДНК-профілями між європейськими країнами.

Список використаних джерел

1. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI. Дата оновлення: 01.01.2018. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17) (дата звернення: 01.11.2019).

2. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: наказ МВС України від 10.09.2009 р. № 390. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09>. (дата звернення: 01.11.2019).

3. Інструкція про порядок формування та використання автоматизованого обліку генетичних ознак людини: наказ ДНДЕКЦ МВС України від 19.09.2013 р. № 19/50-227н.

4. Про державну реєстрацію геномної інформації людини: проект Закону України. URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/Pro_derzhavnu_restraciyu_genomnoi_informacii_lyudini.

Кофанов Андрій Віталійович,

професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз Навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доктор філософії, доцент